

АНОТАЦІЯ

Се Фей. Формування педагогічної готовності вчителів танцю до громадянського виховання учнівської молоді у ВНЗ КНР — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 — Освітні, педагогічні науки. — Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2021.

У дисертації «Формування педагогічної готовності вчителів танцю до громадянського виховання учнівської молоді у ВНЗ КНР» науково обґрунтовано теоретичні засади та досвід підготовки майбутніх вчителів хореографії до громадянського виховання молоді КНР, визначено шляхи творчого використання китайського досвіду в українському освітньому просторі. Зокрема уточнено сутність поняття, функції та принципи громадянського виховання в науковій думці та понять, які є важливими для розкриття теми (патріотизм, патріотичне виховання), висвітлено основні етапи становлення системи громадянського виховання в Китаї, проаналізовано нормативні документи з питань громадянського виховання в КНР.

На основі студіювання наукових джерел, узагальнення положень законодавчих та нормативно-правових актів, аналізу звітів у галузі освіти КНР визначено місце громадянського виховання в освітньому процесі КНР. Установлено, що громадянське виховання молоді відбувається на усіх етапах навчання та займає провідне місце, оскільки виховання відданих громадян є стратегічним завданням КНР.

Проаналізовано особливості сучасної системи підготовки вчителів хореографії КНР, установлено, що формування майбутніх спеціалістів у цій галузі відбувається як у спеціалізованих провідних установах країни (Пекінська академія танцю), так і на базі окремих факультетів університетів КНР. Водночас у всіх закладах вищої освіти громадянське виховання є необхідною та важливою

частиною підготовки майбутніх хореографів. Узагальнено зміст та методи громадянського виховання студентів КНР. З'ясовано, що громадянське виховання відбувається як на інституційному, так і на практичному рівні. На інституційному рівні відбувається планування змісту освіти та пріоритети громадянського виховання. Зміст громадянського виховання включає такі теми, як важливість соціалістичного устрою держави, теорія бізнесу, теорія громадянських прав та підходів до організації освіти. Формування моральної свідомості та патріотизму вважається також одним із основних завдань, що постає перед громадянським вихованням. Практичний рівень формування громадянина спрямовано на те, щоб показати молоді, як саме необхідно вести себе у тій чи іншій ситуації.

У громадянському вихованні студентів КНР існує дві тенденції: розуміння того, що Китай входить до світової культури, та збереження поваги до власної культури. Враховуючи той факт, що сьогодні Китай є частиною світового суспільства, у якому дуже важливою є індивідуалізація, то необхідно укріплювати інститут довіри та поваги до прав та обов'язків суб'єктів та включати ці елементи в культурну освіту для розвитку духовного потенціалу студентів і для оздоровлення процесу розвитку індивідуальності.

Найважливішими цілями громадянського виховання китайської молоді є повага до гуманітарних цінностей, духу прогресу і новаторства, вміння працювати в команді; формування наукового світогляду; сприяння розвитку активних громадян та практичних можливостей підняття країни на інший, якісно новий рівень; заохочення до відповідних дій, адже громадянське виховання має виходити далеко за рамки класу та реалізуватися у повсякденному житті.

Розкрито методи, відповідно до яких здійснюється громадянське виховання у вищій освіті Китаю: методи, що формують гуманістичну свідомість; методи, що формують гуманне ставлення; методи, що стимулюють гуманне поведіння

стосовно інших людей; методи, які базуються на особистісно-рольовому підході до організації навчально-виховного процесу.

У ході дослідження встановлено, що підготовка майбутніх хореографів до громадянського виховання відбувалася як під час аудиторної (лекції, практичні, семінарські заняття), так і позааудиторної роботи (різні види практики студентів, участь у роботі волонтерських загонів, проходження військової підготовки, виховні бесіди, участь у конференціях, круглих столах та семінарах, участь у різноманітних суспільних заходах). Протягом аудиторних занять відбувалося безпосередньо громадянське виховання майбутніх вчителів хореографії, а під час позааудиторної роботи студенти вчилися проводити заходи із зазначеної тематики.

На основі аналізу офіційних сайтів та робочих програм провідних закладів вищої хореографічної освіти можна стверджувати, що переважно громадянське виховання інтегровано у вивчення таких дисциплін, як «Військова справа», «Політологія», «Теорія марксизму-ленінізму», «Ідеї Мао Цзедунга і Ден Сяопіна», «Курс ідеології і моралі», «Право», «Основи педагогіки та психології (вікова та загальна)», «Основи педагогічної майстерності». Викладання цих дисциплін будується таким чином, щоб не тільки озброювати студентів необхідними знаннями, вміннями та навичками, але й формувати справжніх громадян своєї країни, які у свою чергу будуть виховувати своїх учнів у тому ж дусі.

Підготовка майбутніх хореографів до виховної діяльності відбувається і під час практичних занять (під час вивчення дисципліни «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом» студенти не тільки вчать танцювати дітей, але й проводять з ними виховну роботу, презентують власні доробки щодо проведення виховних заходів), конференції (секція, що присвячена виховній роботі з молоддю), фольклорної практики, метою якої є ознайомлення з народною культурною спадщиною країни та регіону, суспільної практики (практика вволікає студентів педагогічних спеціальностей різних напрямків,

факультетів та курсів, формуються команди зі студентів, які навчаються на різних спеціальностях, та утворюються своєрідні педагогічні колективи. Під час роботи у командах студенти суспільно розробляють кроки та виховні заходи, роблять презентації, використовують ігрові методи навчання), добровільної соціальної педагогічної практики (проводиться на базі дитячих садочків, молодшої школи або безпосередньо закладів вищої освіти, вчить працювати із різними верствами населення та проводити з ними виховну роботу), участі у волонтерських загонах та рухах (як на території Китаю, так і країн третього світу) тощо.

У ході дослідження встановлено, що хореографія є потужним засобом вирішення психолого-педагогічних проблем, які існують у сучасному суспільстві (малорухливий спосіб життя, розшарування суспільства на бідних і багатих, велике навантаження у школі, різке зменшення інтересу молоді до питань, пов'язаних із традиціями та історією власної країни, тощо), що доводить необхідність активного впровадження хореографічних дисциплін в освітній процес закладів освіти у КНР.

Проаналізовано наступність виховного процесу в закладах середньої та вищої освіти КНР як підгрунтя системи підготовки майбутніх педагогів-хореографів до проведення заходів з громадянського виховання з молоддю, висвітлено виховні заходи з громадянської освіти, що зорганізуються на кожному етапі навчання.

Висвітлено систему підготовки вчителів хореографії в Україні та визначено шляхи творчого використання досвіду КНР із громадянського виховання на теренах України: введення соціальної практики в освітньо-професійні програми підготовки хореографів, більш активне залучення студентів до проведення вихованих заходів з громадянського виховання, розвиток волонтерського руху серед студентів-хореографів, організація виробничої практики у віддалених місцях України, підвищення уваги до громадянської освіти студентів-

хореографів, вдосконалення її змісту, інтегрування елементів громадянської освіти у блок дисциплін обов'язкового циклу тощо.

Наукова новизна і теоретична значущість дослідження полягають у тому, що *вперше: досліджено* теоретичні засади підготовки майбутніх вчителів хореографії до громадянського виховання з молоддю у КНР. На основі зіставлення точок зору українських та китайських педагогів *уточнено* ключові для дослідження поняття, зокрема громадянське виховання, громадянськість, громадянська культура, громадянська компетентність вчителя, патріотичне виховання, патріотизм; *розкрито* форми роботи, що сприяють підготовці майбутніх вчителів танців до здійснення громадянського виховання молоді КНР, зміст та методи роботи з громадянського виховання; *визначено* етапи розвитку досліджуваної проблеми ((I) 1949–1965 рр. — зародження громадянського виховання студентів в умовах розбудови сучасного соціалістичного суспільства; (II) 1966–1976 рр. — руйнування педагогічної освіти в період «культурної революції» та занепад уваги до громадянського виховання як педагогічної проблеми; (III) 1977 р.- 1990ті - відродження системи педагогічної освіти та підвищення уваги до громадянського виховання як педагогічної, а не ідеологічної проблеми; (IV) 1990ті — до нашого часу — переосмислення поняття «громадянське виховання» у зв'язку з глобалізаційними процесами та соціально-економічною ініціативою КНР «Один пояс – один шлях»); *подальшого розвитку* набула розробка системи педагогічної освіти Китаю, перебіг історично-педагогічного процесу в Китаї; *надано* рекомендації щодо творчого використання китайського досвіду з питань підготовки майбутніх хореографів до громадянського виховання молоді в освітньому просторі України. *У науковий обіг введено* нові факти, теоретичні ідеї та підходи до підготовки вчителів танців до здійснення громадянського виховання молоді, обґрунтовані теоретиками і практиками Китаю.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що систематизовані теоретичні ідеї й узагальнений практичний досвід підготовки педагогів до здійснення громадянського виховання молоді з метою творчого використання ідей в освітньому просторі України.

Одержані результати дослідження можуть використовуватися під час викладання навчальних курсів «Історія педагогіки», «Загальна педагогіка», «Педагогіка іноземних країн», «Педагогіка вищої школи», «Соціальна педагогіка». У дослідженні проаналізовано сучасні педагогічні ідеї КНР, педагогічну спадщину минулого, які можуть мати певний вплив на розв'язання сучасних проблем щодо формування змісту освіти, розробки ефективних методів підготовки педагогів (зокрема вчителів хореографії) до громадянського виховання молоді в Україні. Зміст дисертації сприяє формуванню цілісного уявлення про становлення та розвиток системи поглядів на питання підготовки вчителів до громадянського виховання учнівської молоді в Китаї на сучасному етапі.

Ключові слова: виховна робота, громадянське виховання, вчителі хореографії, зміст громадянського виховання, методи громадянського виховання, форми громадянського виховання.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України, зокрема які входять до міжнародних наукометричних баз

1. Kalashnyk N., Xie F., Fan Zh., Mkrtychan O., Hryhorenko V. Chinese cultural values as a part of "belt and road initiative" project. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference May 22nd, 2020. - 376-387 (WoS).

2. Се Фей. Громадянська соціалізація іноземних студентів як стратегія розвитку системи сучасної вищої освіти в КНР. Наукова скарбниця освіти Донеччини. 2018. 2. 112-115
3. Калашник Л., Се Фей. Досвід формування громадянської компетентності майбутніх вчителів у ЗВО КНР. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 1 (157) / Нац. ун-т «Черн. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2019. С. 61–66.*

*Колективна наукова праця, опублікована англійською мовою у країні
Європейського Союзу*

4. Marakushin A., Xie Fei, Can Zh. Citizenship education as the way of forming professional competence of sports disciplines teachers. Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine : monograph / edit. S. I. M. Trubavina, T. Zolotukhina. Vienna : Premier Publishing, 2019. PP. 89-95.

Статті в інших виданнях, матеріали конференцій

5. Се Фей. Громадянське виховання як фактор запобігання відтоку талановитої студентської молоді до інших країн (досвід КНР). Збірка наукових праць міжнародної науково-практичної конференції «Гене́за освітнього профілю студента у кореляції із потребами глобального ринку праці. Кошице, 2017. 288-291.
6. Се Фей. Поняття «Громадянське виховання» в сучасній КНР. Сучасна педагогіка: теорія, методика, практика. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 7-8 вересня 2018 року). – Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. - С.10-14.

7. Xie Fei. Teachers` citizens competency: the framework of the issue (Chinese experience). Proceedings of the Conference «Scientific development of new Eastern Europe» (Riga, Latvia. April 6, 2019). - Riga, 2019. 65-67
8. Xie Fei. Educational Opportunities for Chinese Citizenship Values Aabroad Promotion. Сходознавство. Актуальність та перспективи : тези доп. І Міжнар. наук.-метод. конф., Харків, 20 берез. 2020 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [уклад.: Н. В. Руда, Л. М. Ямпольська]. Харків : ХНПУ, 2020. 78–80.
9. Се Фей. Військово-громадянське виховання учнівської молоді в КНР. І Міжнародна науково-практична конференція «Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони Ж виклики сьогодення»: Збірник тез доповідей, 20.05.2021 / під.ред. Трубавіної І.М., Міршука О.Є., Чупрінової Н.Ю. - Х.: НА АНГ, 2021. 144-146.
10. Xie Fei, Kalashnyk N. Continuity of the educational process in secondary and higher education institutions in China: citizenship education. Astaea. 2021. 3.
11. Се Фей. Сучасні підходи до формування громадянської компетентності майбутніх вчителів хореографії в КНР. The VIII International science conference «Science and practice: actual problems, innovation», November 09-12, 2021, Amsterdam, Netherlands. 358-360.

SUMMARY

Xie Fei. Formation of pedagogical readiness of dance teachers for civic education of student youth in Chinese universities — Qualifying scientific paper on the rights of manuscript.

Thesis for the degree Philosophy Doctor on specialty 011 — Educational, Pedagogical Sciences. — H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, 2021.

The dissertation "Formation of pedagogical readiness of dance teachers for civic education of student youth in Chinese universities" scientifically substantiates theoretical foundations and experience of choreography teachers-to-be training for civic education of Chinese youth, identifies ways how to creatively use Chinese experience in the Ukrainian educational space. In particular, the essence of the civic education, its functions and principles are revealed as well as thoughts and concepts that are important for the disclosure of the topic (patriotism, patriotic education), main stages of civic education in China are highlighted, regulations on civic education in China are analyzed.

Based on the study of scientific sources, generalization of the provisions of laws and regulations, analysis of reports in the field of education in China is accomplished, the place of civic education in the educational process of China is determined. It is established that civic education of young people takes place at all stages of education and occupies a leading place, as the education of loyal citizens is a strategic task of China.

The features of the modern system of choreography teacher training in China are analyzed; it is established that the formation of future specialists in this field takes place both in specialized leading institutions of the country (Beijing Academy of Dance) and on the basis of departments of Chinese universities. At the same time, in all higher education institutions, civic education is a necessary and important part of the training of choreographers-to-be. The content and methods of civic education of Chinese students are generalized. It is found that civic education takes place at both the institutional and practical levels. At the institutional level, education content planning and civic education priorities are elaborated. The content of civic education includes such topics as the importance of the socialist system of the state, business theory, the theory of civil rights and approaches to the organization of education. The formation of moral consciousness and patriotism is also considered as one of the main tasks in civic

education. The practical level of citizen formation is aimed at showing young people how to behave in a particular situation.

There are two trends in the civic education of Chinese students: understanding that China is part of world culture and maintaining respect for other cultures. Given the fact that China is now part of a global society in which individualization is very important, it is necessary to strengthen the institution of trust and respect for the rights and responsibilities of participants and include these elements in cultural education to develop students' spiritual potential and health.

The most important goals of civic education of Chinese youth are respect for humanity values, the spirit of progress and innovation, the ability to work in a team; formation of scientific worldview; promoting the development of active citizenship and practical opportunities to raise the country to another qualitatively new level; encouragement to take appropriate action, as civic education must go far beyond the classroom and be implemented in everyday life.

The methods according to which civic education in Chinese higher education is carried out are revealed: methods that form humanistic consciousness; methods that form a human attitude; methods that encourage human treatment of other people; methods based on a personal-role approach to the organization of the educational process.

In the course of the research it is established that the training of choreographers-to-be for civic education take place both during classes (lectures, practical and seminar classes) and extracurricular activities (various types of student practice, participation in volunteer groups, military training, educational talks, participation in conferences, round tables and seminars, participation in various public events). During the classes civic education of choreography teachers-to-be themselves take place; during extracurricular activities students learn how to conduct activities on this topic.

Based on the analysis of official websites and work programs of leading institutions of higher choreographic education, it can be stated that mostly civic

education is integrated into the study of such disciplines as "Military Affairs", "Political Science", "Theory of Marxism-Leninism", "Ideas of Mao Zedong and Deng Xiaoping", "Course of ideology and morality", "Law", "Fundamentals of Pedagogy and Psychology (age-specific and general)", "Fundamentals of Pedagogical Skills". The teaching of these disciplines is aimed not only to equip students with the necessary knowledge, skills and abilities, but also to form real citizens of their country, who in their turn will educate their students in the same spirit.

Training of choreographers-to-be for educational activities takes place as well during practical classes (during the study of the discipline "Methods of working with children's choreographic team" students not only teach children to dance, but also conduct educational work with them, present their own work on educational activities), conferences (sections devoted to educational work with youth), folklore practice, the purpose of which is to get acquainted with the folk cultural heritage of the country and the region, social practice (practice involves students of different pedagogical specialties, faculties and courses. While working in teams, students socially develop educational activities, make presentations, use game teaching methods on civic education), voluntary social pedagogical practice (conducted on the basis of nursery schools, primary schools or higher institutions). They are taught how to work with different segments of the population and conduct educational work with them), participation in volunteer groups and movements (both in China and in third world countries), etc.

It is found that choreography is a powerful tool for solving psychological and pedagogical problems that exist in modern society (sedentary lifestyle, stratification of society into rich and poor, heavy school workload, a sharp decrease in youth interest in issues related to traditions and the history of their own country, etc.), which proves the need for active introduction of choreographic disciplines in the educational process of higher institutions in China.

The continuity of the educational process in secondary and higher education institutions of China as a basis for the system of training of future teachers-choreographers to conduct activities on civic education with young people is analysed, educational activities on civic education, which are organized at each stage, are highlighted.

The system of choreography teachers training in Ukraine is presented and the ways of creative use of China's experience in civic education in Ukraine are identified: introduction of social practice in educational and professional training programs for choreographers, more active involvement of students in civic education, development of volunteer movement among students), increasing attention to civic education of students-choreographers, improving its content, integrating elements of civic education in the block of disciplines of the compulsory cycle, etc.

The **scientific novelty** and theoretical significance of the study is that for the first time the theoretical bases of preparation of future teachers of choreography for civic education with youth in the People's Republic of China are investigated. Based on the comparison of the views of Ukrainian and Chinese teachers, the key concepts for the study are specified, in particular, civic education, citizenship, civic culture, civic competence of teachers, patriotic education, patriotism; forms of work that contribute to the preparation of dance teachers-to-be for the implementation of civic education of the youth of China are revealed, the content and methods of work on civic education are highlighted; stages of development of the problem are identified: (I) 1949–1965 — the emergence of civic education of students in the development of modern socialist society, (II) 1966–1976 — the destruction of pedagogical education during the "cultural revolution" and the decline of attention to civic education, (III) 1977 – 1990s - the revitalization of the teachers training system and civil education as a pedagogical, not ideological problem; (IV) 1990ti - until now - the reappraisal of the understanding "civil education" due to the globalization processes and the "One Belt - One Road" social and economic initiative of the PR China); further development of the system of pedagogical

education in China is accomplished, the course of the historical and pedagogical process in China is outlined; recommendations on the creative use of Chinese experience in the training of choreographers-to-be for civic education of youth in the educational space of Ukraine are given; new facts, theoretical ideas and approaches to the preparation of dance teachers for civic education of young people, substantiated by theorists and practitioners of China, are introduced into scientific circulation.

The **practical significance** of the study lies in the systematization of theoretical ideas and generalization of practical experience of teachers' training how to carry out civic education of young people in order to creatively use ideas in the educational space of Ukraine.

The obtained research results can be used when teaching the courses "History of Pedagogy", "General Pedagogy", "Pedagogy of Foreign Countries", "Pedagogy of Higher Education", and "Social Pedagogy". The study analyzes modern pedagogical ideas of China, the pedagogical heritage of the past, which may have some influence on solving modern problems in shaping the content of education, developing effective methods of training teachers (including choreography teachers) for civic education in Ukraine. The content of the dissertation contributes to the formation of the holistic view of the formation and development of a system of views on the preparation of teachers for civic education of student youth in China at the present stage.

Key words: educational work, civic education, choreography teachers, content of civic education, methods of civic education, forms of civic education.

LIST OF APPLICANT'S PUBLICATIONS ON THE THESIS

Articles in scientific professional publications of Ukraine, in particular which are included in the international scientometric bases

1. Kalashnyk N., Xie F., Fan Zh., Mkrtychan O., Hryhorenko V. Chinese cultural values as a part of "belt and road initiative" project. Society. Integration. Education.

Proceedings of the International Scientific Conference May 22nd, 2020. - 376-387 (WoS).

2. Se Fei. Hromadianska sotsializatsiia inozemnykh studentiv yak stratehiia rozvytku systemy suchasnoi vyshchoi osvity v KNR. Naukova skarbnytsia osvity Donechchyny. 2018. 2. 112-115
3. Kalashnyk L., Se Fei. Dosvid formuvannia hromadianskoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv u ZVO KNR. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskyi kolehium» imeni T. H. Shevchenka. Vyp. 1 (157) / Nats. un-t «Chern. kolehium» im. T. H. Shevchenka ; holov. red. M. O. Nosko. Chernihiv : NUChK, 2019. C. 61–66.

Collective scientific work published in English in a country of the European Union

4. Marakushin A., Xie Fei, Can Zh. Citizenship education as the way of forming professional competence of sports disciplines teachers. Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine : monograph / edit. S. I. M. Trubavina, T.Zolotukhina. Vienna : Premier Publishing, 2019. PP. 89-95.

Articles in other publications, conference proceedings

5. Se Fei. Hromadianske vykhovannia yak faktor zapobihannia vidtoku talanovytoi studentskoi molodi do inshykh krain (dosvid KNR). Zbirka naukovykh prats mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Heneza osvitnoho profilu studenta u koreliatsii iz potrebamy hlobalnoho rynku pratsi. Koshytse, 2017. 288-291.
6. Se Fei. Poniattia «Hromadianske vykhovannia» v suchasni KNR. Suchasna pedahohika: teoriia, metodyka, praktyka. Materialy V Mizhnarodnoi naukov-

- praktychnoi konferentsii (m. Chernihiv, 7-8 veresnia 2018 roku). – Kherson: Vydavnytstvo «Molodyi vchenyi», 2018. - S.10-14.
7. Xie Fei. Teachers` citizens competency: the framework of the issue (Chinese experience). Proceedings of the Conference «Scientific development of new Eastern Europe» (Riga, Latvia. April 6, 2019). - Riga, 2019. 65-67
 8. Xie Fei. Educational Opportunities for Chinese Citizenship Values Aabroad Promotion. Skhodoznavstvo. Aktualnist ta perspektyvy : tezy dop. I Mizhnar. nauk.-metod. konf., Kharkiv, 20 berez. 2020 r. / Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody ; [uklad.: N. V. Ruda, L. M. Yampolska]. Kharkiv : KhNPU, 2020. 78–80.
 9. Se Fei. Viiskovo-hromadianske vykhovannia uchnivskoi molodi v KNR. I Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Sotsialni aspekty viiskovo-profesiinoi diialnosti sektora bezpeky i oboronyZh vyklyky sohodennia»: Zbirnyk tez dopovidei, 20.05.2021 / pid.red. Trubavinoi I.M., Mirshuka O.Ie., Chuprinovoi N.Iu. - Kh.: NA ANH, 2021. 144-146.
 10. Xie Fei, Kalashnyk N. Continuity of the educational process in secondary and higher education institutions in China: citizenship education. Astaea. 2021. 3.
 11. Se Fei. Suchasni pidkhody do formuvannia hromadianskoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv khoreohrafii v KNR. The VIII International science conference «Science and practice: actual problems, innovation», November 09-12, 2021, Amsterdam, Netherlands. 358-360.